

Εναρκτήρια ομιλία του Προέδρου ΤΕΕ Τμήματος Ηπείρου
του Γιώργου Παππά – Διπλωματούχου Χημικού Μηχανικού
με θέμα την Κυκλική Οικονομία

Κύριε Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας, αγαπητέ συνάδελφε Βασίλη Μιχελάκη,

Κύριε Δήμαρχε Ιωαννιτών, αγαπητέ συνάδελφε Θωμά Μπέγκα

Κυρίες και κύριοι,

Φίλες και Φίλοι

Εκ μέρους της Διοικούσας Επιτροπής του Τμήματός μας σας καλωσορίζουμε στη σημερινή μας ημερίδα και σας ευχαριστούμε που είστε σήμερα εδώ όλοι: Θεσμικοί παράγοντες, επιστήμονες, παραγωγοί, διαχειριστές, χρήστες.

Ο σκοπός της σημερινής μας δουλειάς είναι να συζητήσουμε για την περιβαλλοντικά ορθή διαχείριση των στερεών αποβλήτων που προέρχονται από διάφορες φάσεις της κατασκευής, τόσο απ' το ιδιωτικό όσο και απ' το δημόσιο έργο,

να αλληλοενημερωθούμε για τις θεσμικές, τις τεχνικές, τις επιστημονικές και τις διαδικαστικές παραμέτρους αυτής της διαχείρισης,

να συμφωνήσουμε τον τρόπο με τον οποίο θα διευκολυνθεί και θα προωθηθεί η εφαρμογή της και

να μιλήσουμε για καλές πρακτικές.

Παρόλο που η θεσμική υποχρέωση για τη διαχείρισή τους ισχύει από το 2010,

ήδη έχουν περάσει 9 χρόνια,

η εικόνα τόνων απο μπάζα αραδιασμένα σε διάφορα σημεία της χώρας -σχεδόν σα να αποτελούν κομμάτια του φυσικού τοπίου- είναι μια τόσο συνηθισμένη εικόνα που σε πολλές περιπτώσεις μάς έχει γίνει τόσο οικεία που περνά απαρατήρητη.

Εντύπωση μας κάνουν όταν τα συναντάμε σε κάποιες περιοχές, όπου δεν ταιριάζουν προδήλως, σε μια παραλία, σε μια δασική έκταση, δίπλα σε ένα μνημείο,

σε όλες τις υπόλοιπες όμως έχουμε εξοικειωθεί -από λίγο έως πολύ- με την εικόνα τους.

Και παρόλο που ο εθνικός σχεδιασμός διαχείρισης αποβλήτων έχει θέσει ως στόχο για το 2020 το 70% των Αποβλήτων Εξοκαφών Κατεδαφίσεων και Καθαιρέσεων να ανακυκλώνεται, φαίνεται να είμαστε πολύ πίσω, το ποσοστό ανακύκλωσής τους σήμερα δεν ξεπερνά το 20%.

Στο επίπεδο, δε, της δικής μας Περιφέρειας η κατάσταση είναι πολύ χειρότερη, βρισκόμαστε στην έναρξη εφαρμογής του θεσμού, ούτε ένα κυβικό απ' τα συγκεκριμένα απόβλητα δεν ανακυκλώνεται.

Είναι αυτονόητο λοιπόν πως πρέπει όχι μόνο να προβληματιστούμε γι' αυτό, όχι μόνο να επιταχύνουμε αλλά και να το θέσουμε πολύ ψηλά στην ιεράρχησή μας.

Σ' αυτήν την κατεύθυνση εντάσσεται και η σημερινή μας εκδήλωση, ευελπιστώντας να αποτελέσουν οι εργασίες της ημερίδας μας συνδετικό κρίκο ανάμεσα σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, ώστε όλοι όσοι ασχολούμαστε με το δημόσιο και ιδιωτικό έργο, υπηρεσίες και ελεύθεροι επαγγελματίες, να ευαισθητοποιηθούμε, να ενημερωθούμε και να βάλουμε ψηλά στην άτζέντα μας το πώς θα συνδράμουμε στην επίτευξη του εθνικού στόχου, πώς θα διαφυλάξουμε το περιβάλλον ως κοινό αγαθό και πως θα περιφρουρήσουμε την δουλειά μας από κακές πρακτικές. Κρίσιμο ρόλο παίζουν σ' αυτό οι ελεγκτικοί μηχανισμοί του Δημοσίου.

Το θεσμικό πλαίσιο υπάρχει, η διαφύλαξη των κανόνων του και η υλοποίησή τους είναι σημαντική παράμετρος για την υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής για τα στερεά απόβλητα.

Για όσους –πιθανόν- τα παραπάνω ποσοστά δε λένε κάτι το ιδιαίτερο, για όσους εξ αδρανείας πιστεύουν πως οι εθνικοί σχεδιασμοί είναι απλά μια γραφειοκρατική υποχρέωση της πολιτείας

και πως η πεπατημένη μιας χωρίς κανόνες και έλεγχο λειτουργίας στα δημόσια και τα ιδιωτικά έργα είναι κάτι σαν συνταγή επιτυχίας ή αναπόδραστο κισμέτ,

θα ήθελα να θυμίσω πως η χώρα μας πληρώνει πρόστιμα για τη μη συμμόρφωσή της με την ευρωπαϊκή νομοθεσία, και την μη επίτευξη των εθνικών στόχων, πρόστιμα τα οποία φυσικά μετακυλίσονται στην καθεμιά και τον καθένα απο μας.

30 εκατομμύρια ευρώ τον χρόνο πληρώνουμε για τους ΧΑΔΑ, αν και η αποκατάστασή τους ήταν υποχρέωσή μας και χρηματοδοτούνταν στο Ευρωπαϊκό πλαίσιο στήριξης απο το μακρινό 2007. Και φυσικά δεν είναι μόνο η ανεξέλεγκτη διάθεση αποβλήτων που επηρέσε αρνητικά, διαχρονικά, την εθνική οικονομία, μια σειρά αποκλίσεων μας απο τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν επηρεάσει δυσμενώς τους κρατικούς προϋπολογισμούς και την οικονομική κατάσταση της χώρας μας.

Κι αυτό επειδη τα συνεχόμενα πρόστιμα πληρώνονται όχι απο έναν τεράστιο ανεξάντλητο κουμπαρά τα κλειδιά του οποίου κρατά η εκάστοτε κυβέρνηση, αλλά με δανεισμό, με υποχρέωση αποπληρωμής, που προφανώς στερεί πόρους απο την κοινωνία, απο τους μισθούς, τις συντάξεις και τις κοινωνικές παροχές.

Οι πολιτικές επιλογές, λοιπόν, της μη εφαρμογής θεσμοθετημένων φιλοπεριβαλλοντικών πολιτικών, οι πρακτικές δανεισμού για να καλυφθούν οι υποχρεώσεις και να στηριχθούν οι κανόνες της αγοράς, που βάζουν κατά τεκμήριο το περιβάλλον και την προστασία του σε «δεύτερη μοίρα», ήταν κυρίαρχες λογικές οι οποίες, στον βαθμό που τους αναλογεί, συντέλεσαν στην είσοδό μας στην οκταετή περιπέτεια των μνημονίων και της αυστηρής επιτροπείας.

Φίλες και φίλοι

Αφήνοντας πίσω την περίοδο μιας πλασματικής ευμάρειας, μιας ανάπτυξης εις βάρος του περιβάλλοντος μακριά απ' τις αρχές της αειφορίας, εκτιμώντας πως όλοι μας βγήκαμε, έστω και επώδυνα, πιο σοφοί απ' αυτήν την περιπέτεια, νομίζω πως είναι σήμερα απαραίτητο να πάμε ένα βήμα πιο πέρα: Εντάσσοντας τη διαχείριση όλων των ρευμάτων

των αποβλήτων, και φυσικά και αυτών της κατασκευαστικής διαδικασίας, στις αρχές της Κυκλικής Οικονομίας.

Πρέπει να αντιληφθούμε και να εμπεδώσουμε γρήγορα πως το απόβλητο της κατασκευής δεν είναι πλέον κάτι που πρέπει να ξεφορτωθούμε, αλλά να το διαχειριστούμε κατάλληλα ώστε να ξαναχρησιμοποιηθεί ως πρώτη ύλη.

Πως οι φυσικοί πόροι και η ενέργεια δεν είναι ανεξάντλητοι.

Και πως το κόστος της διαχείρισής των αποβλήτων μπορεί να μετατραπεί σε κέρδος.

Να κάνουμε δηλαδή ό,τι απαιτείται για να διεκδικήσουμε το ευρωπαϊκό κεκτημένο στη διαχείριση των αποβλήτων.

Καθώς στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής ατζέντας για τη βιώσιμη ανάπτυξη, για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και για τη δημιουργία πολλών νέων θέσεων εργασίας, βρίσκεται η μετάβαση στην Κυκλική Οικονομία.

Η οποία στοχεύει στην επιμήκυνση της διάρκειας ζωής των προϊόντων,

στην ελαχιστοποίηση της εκμετάλλευσης των διαθέσιμων πόρων και της ενέργειας και στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης.

Πρόκειται για αλλαγές στην παραγωγή, στο παραγωγικό μοντέλο, δηλαδή στον σχεδιασμό των προϊόντων,

αλλαγές στην κατανάλωση, στον τρόπο χρησιμοποίησης των προϊόντων, δηλαδή αλλαγή του μοντέλου της καταναλωτικής συμπεριφοράς,

ριζική αλλαγή της διαχείρισης αποβλήτων με βέλτιστη πρακτική την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων και την επαναχρησιμοποίηση, την ανακύκλωση και την ανάκτηση, θεωρώντας ως τελευταία λύση την υγειονομική ταφή και την καύση

και τέλος η τόνωση της αγοράς δευτερογενών υλικών, δηλαδή των υλικών που προκύπτουν μετά από εξεργασία, ανακύκλωση, ανάκτηση κτλ.

Απ' την πλευρά της ελληνικής πολιτείας σήμερα αποτελεί επολογή ο μετασχηματισμός του ισχύοντος γραμμικού μοντέλου ανάπτυξης σε κυκλικό μοντέλο ανάπτυξης. Έτσι, έχει δημιουργηθεί μια διϋπουργική επιτροπή 9 Υπουργείων ώστε να προωθηθούν δράσεις που εκτείνονται σε τέσσερα επίπεδα:

τις νομοθετικές διατάξεις και κανονιστικές ρυθμίσεις,

τα οικονομικά κίνητρα και τα οικονομικά εργαλεία,

την αλλαγή της καταναλωτικής συμπεριφοράς, την ανταλλαγή γνώσης τεχνογνωσίας και εμπειρίας πάνω σε θετικές πρακτικές Κυκλικής Οικονομίας και τέλος

τα μέτρα διοικητικής φύσης για την υλοποίηση όλων των παραπάνω.

Σύμφωνα με έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ελλάδα, η εφαρμογή των πολιτικών αυτών μπορεί να δημιουργήσει 15.900 νέες θέσεις εργασίας στη χώρα μας και να αυξήσει τον ετήσιο κύκλο εργασιών, μόνο στον τομέα διαχείρισης αποβλήτων, κατά 2 εκατομμύρια ευρώ.

Και πριν από περίπου 1 μήνα στο Ζάππειο διοργανώθηκε το 1^ο Forum Κυκλικής Οικονομίας στην Ελλάδα, που συνδιοργάνωσαν το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΟΚΕ).

Όλοι οι συμμετέχοντες κατέδειξαν την ανάγκη η χώρα, όχι μόνο να μπει στην εποχή της Κυκλικής Οικονομίας, αλλά και να επιταχύνει τον βηματισμό της, ώστε τα αποτελέσματα

να είναι εμφανή και άμεσα. Μάλιστα, από τους εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τονίστηκε ότι η Ελλάδα ανήκει στην πρωτοπορία των ευρωπαϊκών χωρών που έχουν και υλοποιούν Στρατηγική Κυκλικής Οικονομίας.

Είναι λοιπόν φανερό πως η επαναχρησιμοποίηση υλικών και η Κυκλική Οικονομία είναι η νέα πραγματικότητα στη διαχείριση των στερεών αποβλήτων στη χώρα μας. Αξίζει να σημειωθεί πως τα συγκεκριμένα απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων για τα οποία συζητάμε σήμερα αποτελούν περίπου το 30% των 5 συνολικά ρευμάτων αποβλήτων που συμμετέχουν στην Κυκλική Οικονομία.

Δε θα ήθελα να σας κουράσω άλλο, θα ακολουθήσουν πολύ ενδιαφέρουσες εισηγήσεις, ήθελα απλά κλείνοντας να πω πως η κατασκευή υπήρξε πυλώνας της Ελληνικής οικονομίας, κυρίαρχο κομμάτι της ήταν η οικοδομή, η οποία μάλιστα αποτέλεσε εργασιακό αντικείμενο για τη συντριπτική πλειοψηφία των συναδέλφων. Είναι γνωστή η έντονη οπισθοχώρησή της τουλάχιστον τα δέκα τελευταία χρόνια.

Μείζον ζητούμενο λοιπόν είναι το να οδηγήσουμε τον κλάδο μας σε νέα σύγχρονα πεδία.

Η εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων αποτελεί σίγουρα ένα μέρος αυτού του νέου πλαισίου.

Αγαπητή συνάδελφε κυρία Μίκου, κύριε Δημητριάδη πρόεδρε της ANAKEM, σας ευχαριστούμε για την πολύτιμη συνεισφορά και εξαιρετική συνεργασία σας στην οργάνωση και υποστήριξη της σημερινής μας ημερίδας.

Φιλές και φίλοι,

Κυρίες και κύριοι, αγαπητές συναδέλφισσες, αγαπητοί συνάδελφοι σας ευχαριστώ όλους για τη συμμετοχή σας στη σημερινή μας εκδήλωση.